ПОЛОЖЕННЯ

про порядок реалізації здобувачами вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника права на вільний вибір освітніх компонент

м. Івано-Франківськ
2026 рік

ПЕРЕДМОВА

1. ВНЕСЕНО	Науково-методичною радою Університету
2. РОЗРОБНИК	Начальник навчально-методичного відділу, Солонець І.Ф.
3. РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО	Вченою радою Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Протокол від 26 травня 2026 р. № 09
4. ВВЕДЕНО В ДІЮ	наказом ректора Карпатського національного університету імені Василя Стефаника від 05 червня 2026 р. № 763
5. УПРОВАДЖЕНО НА ЗАМІНУ	Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеного в дію наказом ректора від 04 лютого 2026 р. № 147 (редакція 5)

© Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2026

Усі права на цей документ належать
Карпатському національному університету імені Василя Стефаника.
Будь-яке копіювання, відтворення чи поширення змісту документа (повністю або частково) без офіційного дозволу університету заборонено.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (далі – Університет) права на вільний вибір освітніх компонент (далі – Положення) розроблено на виконання Закону України «Про вищу освіту» щодо реалізації здобувачами вищої освіти права на вибір освітніх компонент, передбаченого п. 15 частини першої статті 62, з метою конкретизації процедури формування переліку освітніх компонент вільного вибору, доведення його до відома здобувачів вищої освіти, вибору зі сформованого переліку та подальшого вивчення здобувачами вищої освіти освітніх компонент з циклу вільного вибору.

1.2 Це Положення визначає порядок:

– формування каталогу вибіркових освітніх компонент (далі – Каталог) та доведення їх до здобувачів вищої освіти (далі – здобувач);

– здійснення вибору здобувачами освітніх компонент з Каталогу.

1.3 Дія цього Положення поширюється на здобувачів рівнів вищої освіти: фаховий молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії.

1.4 Вибір освітніх компонент здійснюється в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для відповідного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником факультету (інституту), завідувачем кафедри та гарантом.

1.5 Зміст конкретної вибіркової освітньої компоненти визначає її силабус та робоча програма.

1.6 Вибіркові освітні компоненти забезпечують:

– поглиблення професійних знань у межах обраної освітньої програми та здобуття додаткових спеціальних професійних компетентностей;

– поглиблення знань та здобуття додаткових загальних і загальнопрофесійних компетентностей у межах спеціальності або споріднених спеціальностей і галузей знань;

– ознайомлення із сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань та розширення або поглиблення результатів навчання за загальними компетентностями, набуття soft skills навичок.

1.7 Кількість вибіркових освітніх компонент та їх обсяг у кредитах на конкретний семестр визначаються освітньою програмою та навчальним планом.

1.8 Зміст вибіркових освітніх компонент повинен враховувати вимоги до актуальності, наукоємності, практичної спрямованості та рівня вищої освіти, затребуваності стейкхолдерами компетентностей, які формує освітня

компонента.

1.9 Результати вибору здобувачем освітніх компонент зазначаються в його індивідуальному навчальному плані наступного навчального року.

1.10 Вибрані та закріплені відповідно до цього Положення вибіркові освітні компоненти є обов'язковими для вивчення здобувачем.

2. ФОРМУВАННЯ КАТАЛОГУ ВИБІРКОВИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТ

2.1 Вибіркова освітнього компонента повинна містити не більше 3-х кредитів ЄКТС. Відношення аудиторної роботи до самостійної у вибіркових компонентах має становити ⅓ до ⅔.

2.2 Обсяг аудиторних занять визначається відповідним навчальним планом. Форма семестрового контролю вибіркових освітніх компонент – залік.

2.3 В Університеті формується 3-рівневий каталог вибіркових освітніх компонент:

- перший рівень – каталог освітніх компонент загальноосвітнього спрямування (каталог 1);
- другий рівень – каталог освітніх компонент спеціальності або галузі знань, за якими ведеться освітня діяльність освітньої програми (каталог 2);
- третій рівень – каталог освітніх компонент освітньої програми (каталог 3).

2.4 До Каталогу можуть бути внесені тільки освітні компоненти, що мають повне інформаційне та методичне забезпечення, необхідне для їх засвоєння, відповідно до вимог Університету.

2.5 Основними критеріями для внесення вибіркових освітніх компонент до Каталогу є:

– кадрове забезпечення, відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності;

– навчально-методичне забезпечення (робоча програма та силабус).

Вибіркові освітні компоненти, що пропонуються до Каталогу, повинні відповідати рівню вищої освіти.

2.6 За зміст та реалізацію вибіркової освітньої компоненти в освітньому процесі несе відповідальність викладач, що пропонує освітню компоненту, та завідувач кафедри, за якою закріплено викладання відповідної освітньої компоненти.

2.7 Каталог формується та доповнюється вибірковими освітніми компонентами у кількості, що як мінімум вдвічі перевищує кількість вибіркових освітніх компонент, передбачених освітньою програмою і навчальним планом, щорічно на наступний навчальний рік в такій

послідовності:

1) До 01 листопада викладачі пропонують включення освітніх компонент до Каталогу. Пропонована викладачем освітня компонента схвалюється рішенням засідання кафедри, профільної щодо змісту пропонованої дисципліни, шляхом затвердження робочої програми та силабусу.

2) До 01 січня:

- кафедра на своєму засіданні (або спільному засіданні кафедр, якщо освітня програма реалізується кількома кафедрами) приймає рішення про внесення освітніх компонент до Каталогу 3;
- методична рада (комісія) факультету (інституту) приймає рішення про внесення освітніх компонент до Каталогу 2;
- науково-методична рада Університету розглядає та приймає рішення про внесення освітніх компонент до Каталогу 1.

3) До 01 березня відповідальні особи структурних підрозділів вносять освітні компоненти до Каталогу. Кількість вибіркових освітніх компонент, внесених до Каталогу, має бути кратною не менше 2 для забезпечення процедури вибору.

3. ПРОЦЕДУРА ЗДІЙСНЕННЯ ВИБОРУ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

3.1 Вибір освітніх компонент з Каталогу здобувачами освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здійснюється на наступний навчальний рік, здобувачами другого (магістерського) та третього (доктора філософії) рівня – на весь період навчання.

3.2 Процедура вибору освітніх компонент із Каталогу реалізується через спеціалізовану інформаційну систему Університету та включає такі етапи:

1) до 01 квітня здобувачі ознайомлюються зі змістом освітніх компонент;

2) до 01 травня здобувачі здійснюють вибір освітніх компонент;

3) коригування вибору.

3.3 Здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти до 01 квітня ознайомлюються з переліком та змістом освітніх компонент та до 01 травня здійснюють їх вибір.

3.4 Здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти ознайомлюються зі змістом освітніх компонент на етапі подачі документів для вступу на навчання та здійснюють вибір освітніх компонент при зарахуванні на навчання.

3.5 Ознайомлення здобувачів третього освітнього рівня (доктор

філософії) відбувається на етапі подачі документів для вступу на навчання, а вибір здійснюється після зарахування на навчання при формуванні індивідуального плану підготовки аспіранта.

3.6 Процедура вибору освітніх компонент здобувачами, які вступають на старші курси здійснюється відповідно до п. 3.4.

3.7 Мінімально допустима кількість здобувачів для формування навчальної групи для вивчення вибіркової освітньої компоненти за очною формою навчання становить не менше:

– 12 осіб для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;

– 10 осіб для другого (магістерського) рівня вищої освіти;

– 20 осіб для вивчення освітніх компонент загального спрямування.

Для формування груп здобувачів третього (доктора філософії) рівня вищої освіти обмеження кількості не застосовується.

У випадку, якщо вибір здійснює малокомплектна група, освітня компонента вибирається на конкурсній основі більшістю здобувачів вищої освіти.

3.8 У разі неможливості формування навчальної групи для вивчення певної освітньої компоненти, здобувачам надається можливість або здійснити повторний вибір – приєднавшись до вже сформованих навчальних груп, або опановувати обрану освітню компоненту індивідуально з використанням змішаної форми навчання та індивідуальних консультацій.

3.9. Здобувач вищої освіти, який знехтував своїм правом вибору, для оптимізації навчальних груп і потоків долучається відповідальною особою до цих груп (потоків) на вивчення освітніх компонент, обраних здобувачами.

3.10. Якщо здобувач вищої освіти з поважної причини не зміг обрати освітні компоненти вчасно або виявив помилку щодо свого волевиявлення, він звертається до деканату із заявою для запису на вивчення обраних ним освітніх компонент, надавши документи, які засвідчують поважність причини. Заява на зміну вибіркової освітньої компоненти у сформованому індивідуальному навчальному плані має подаватися не пізніше ніж за місяць до початку семестру, в якому викладається ця освітня компонента.

ЛИСТ РЕЄСТРАЦІЇ ЗМІН

№ з/п	Номер аркуша			Підстава для внесення змін	Дата внесення змін	ПІБ відповідального за внесення змін
	зміненого	нового	вилученого			
1	Увесь зміст документа			Рішення вченої ради	2026 р.	Солонець І.Ф.